

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ AÇIK ERİŞİM POLİTİKASI

POLİTİKA BAŞLIĞI:

Bingöl Üniversitesi (BÜ) bünyesinde yapılan akademik çalışmalar için açık erişim, kurumsal arşivleme, uzun dönemli derleme ve dijital koruma.

BAĞLAM:

Eğitim-öğretim, araştırma, üretim, yayın ve danışmanlık yapmak üzere 2007 yılında kurulmuş olan BÜ, Türkiye Cumhuriyeti'nin çıkarlarına ve kalkınmasına hizmet edecek, sanayinin ve toplumun ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte eğitim vermeyi, araştırmalar yapmayı ve araştırma sonuçlarının mümkün olan en geniş çevrelere sunulmasını ilke edinmiştir. Bir devlet üniversitesi olarak BÜ, önlisans, lisans ve lisansüstü seviyelerde araştırmacı, yaratıcı ve girişimci, eleştirel düşünceye yatkın ve karar vermede özgür, ekip çalışmasında başarılı, kendi teknolojimizin üretilmesine katkısı olacak, ham madde kaynaklarımızı değerlendirecek, katma değeri yüksek, üretime önderlik edecek, kendi iş ortamını oluşturacak bilim insanları, mühendisler, mimarlar ve plancılar yetiştirerek ülkemize katkıda bulunmayı hedeflemekte ve bir devlet üniversitesi olarak geniş kitlelere karşı taşıdığı sorumluluklarının önemini çok iyi bilmektedir.

Bu nedenle BÜ, mensuplarına ait akademik çalışmalarını mümkün olan en geniş kitlelere ulaştırabileceği bir açık erişim mekanizması ve bu kapsamda hizmet verecek bir açık erişim arşivi kurmaya karar vermiştir. BÜ Kütüphanesi, üniversite araştırmacılarına ait çalışmaların uygun formatlarda derlenmesinde, uzun dönemli korunmasında ve en geniş şekilde erişime sunulmasında stratejik bir rol oynayacaktır.

POLİTİKA AMAÇLARI:

- 1) BÜ bünyesinde üretilen akademik çalışmaların uzun dönemli derlenmesinin ve korunmasının sağlanması,
- 2) BÜ bünyesinde üretilen akademik çalışmaların mümkün olan en geniş çevrelerde erişime sunulması.

KAPSAM:

Politika amaçlarının birinci maddesine göre; bu politika BÜ tarafından doğrudan ya da dolaylı olarak desteklenen ve BÜ Mensupları tarafından gerçekleştirilen tüm akademik çalışmaları kapsar. BÜ Mensuplarının BÜ dışında gerçekleştirdikleri çalışmaları istenirse bu arşivde saklanabilir.

Politika amaçlarının ikinci maddesine göre; bir açık erişim platformu geliştirilerek, dağınık ortamda, BÜ Mensuplarının bilimsel makale, bildiri metinleri, proje raporu, ders materyali, tez gibi yayınlarının BÜ Açık Arşivi'ne girebilmesini ve bu kaynakların tüm paydaşlara telif haklarına dikkat edilecek şekilde sunulmasını kapsar.

Eğer bir BÜ Mensubunun akademik çalışması daha önce farklı bir açık erişim arşivinde depolanmışsa, BÜ Açık Erişim Arşivi'nde yeniden saklanmasına gerek yoktur. Ancak, araştırmacının tercih etmesi halinde, söz konusu çalışma BÜ Açık Erişim Arşivi'nde (de) saklanabilir.

TANIMLAR:

BÜ Mensubu: Bu metinde BÜ Akademisyenleri, Personeli ve Öğrencileri "BÜ Mensupları" olarak adlandırılmışlardır.

Açık Erişim: Bir BÜ Mensubu tarafından gerçekleştirilmiş akademik çalışmaya ücret ödmeden, engellenmeden, dijital olarak erişebilmesini ifade eder. Bu çalışmalar; hakem değerlendirmesinden geçerek akademik bir dergide yayınlanma hakkını kazanan makaleleri, tezleri, bildiri metinlerini, projelere ait çıktıları ve açık ders materyallerini içerir.

Akademik Çalışmalar: BÜ Mensuplarının araştırmaları, aldıkları fonlar ve yaptıkları faaliyetler sonucu ortaya çıkan tüm çalışmalarını ifade eder.

İvedi Depolama: Akademik çalışmaların birer kopyasının yayın tarihinden geç olmamak koşulu ile BÜ Açık Arşivi'nde depolanması faaliyetini ifade eder.

Kişisel Arşivleme: Bir BÜ Mensubunun entelektüel katkı sağladığı çalışmasını BÜ Açık Arşivinde depolamasını içeren süreci ifade eder.

İLKELER:

BÜ Mensupları, akademik çalışmalarının uzun dönemli derlenmesi ve korunması konusunda aşağıdaki koşulları kabul eder:

- ◆ Her BÜ Mensubunun, entelektüel katkı sağladığı tüm akademik çalışmaların son versiyonları BÜ Açık Erişim Arşivi'nde depolanır. Ambargo vb. koşullar nedeniyle sınırlandırılmış veya tamamı engellenmiş bazı bireysel çalışmalar bu ilkenin dışındadır.
- ◆ BÜ Kütüphanesi, açık erişim olarak uygun şekilde yayınlanması için akademik çalışmalarını BÜ Açık Arşivi'nde depolayan BÜ Mensupları ile birlikte çalışır.
- ◆ BÜ Kütüphanesi, BÜ Açık Arşivi'nde yer alan tüm akademik çalışmaların derlenmesinin ve uzun dönemli korunmasının güvenli depolama ile gerçekleştirilmesini koordine eder.

BÜ Mensupları yukarıda sıralanan koşullar ile birlikte, bir akademik dergide yayımlanması onaylanmış olan akademik çalışmalara en üst düzeyde erişimin desteklenmesi için aşağıdaki süreçleri takip etmeyi onaylar:

- ◆ **Depolama:** Her BÜ Mensubu, yayın tarihinden geç olmamak koşuluyla, hakem değerlendirmelerinden geçerek, akademik bir dergide yayımlanmak için onay almış makalesinin dijital bir kopyasını BÜ Açık Erişim Arşivi'nde depolar.
- ◆ **Açık Erişim/Seçimli Gecikmiş Açık Erişim:** Yazar, çalışmalarının kamuya ivedilikle açılması için depolama sürecinde kullanılan açık erişim yazılımının ayarlarını "Açık Erişime İvedilikle Sunulması" seçimiyle gerçekleştirmesi yönünde desteklenir. Yazarın yayıncılarla yaptığı anlaşmalar ve kişisel arşivleme seçenekleri göz önüne alındığında çalışmalara erişim iki başlıkta uygulanacaktır:
  - ✓ Kamuya Açık Erişim
  - ✓ Ambargo Süresi Sonunda Açık Erişim (Ambargo süresi 6 (altı) ayı geçmeyecektir.)
- ◆ **Lisanslama:** Her BÜ Mensubu, entelektüel katkı sağladığı çalışmasının BÜ Kütüphanesi tarafından işletilecek BÜ Açık Arşivi'nde kamuya açık olarak açık dağıtım ve koruma prensiplerine uygun şekilde depolanacağını kabul eder. Yasal koşullar çerçevesinde, her BÜ Mensubu çalışmalarını yayıncılarla yapmış olduğu anlaşmaların koşullarını çiğnemeyecek

şekilde tekelci olmayan, geri alınamaz ve tüm dünyada geçerli bir lisans anlaşması ile BÜ Açık Arşivi'nde depolamaya onay verir. Bu politikanın onayı, Rektör veya görevlendirdiği bir sorumlu tarafından takip edilir.

- ◆ **Çok Yazarlı Çalışmalarda Depolama Sorumluluğu:** BÜ Mensupları, birden fazla kurumdan birden fazla yazarın işbirliğinde hazırladıkları çalışmaları BÜ Açık Arşivi'nde depolayabilirler. Birden fazla BÜ Mensubu tarafından gerçekleştirilmiş çok yazarlı çalışmalarda ise, kaynağı Başyazar depolar.

Bu politikanın etkin biçimde uygulanabilmesi için aşağıdaki koşullara dikkat edilmelidir:

- ◆ BÜ Rektörlüğü, bu politikanın uygulanmasından sorumlu olacak ve gerektiğinde ortaya çıkabilecek anlaşmazlıkların çözümünde ve politikalarda yapılabilecek değişiklikler konusunda yürütücü görevini üstlenecektir.
- ◆ BÜ Rektörlüğü, bir Açık Erişim Danışma Kurulu kurulmasına öncülük ederek bu kurulun yürütücülüğünü üstlenecektir.

BÜ Açık Erişim Danışma Kurulu:

- Rektör veya görevlendireceği Rektör yardımcısı
- Fen Edebiyat Fakültesi Temsilcisi (1)
- İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Temsilcisi (1)
- İlahiyat Fakültesi Temsilcisi (1)
- Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Temsilcisi (1)
- Veteriner Fakültesi Temsilcisi (1)
- Ziraat Fakültesi Temsilcisi (1)
- BÜ Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanı'ndan

oluşacaktır.

- ◆ Açık Erişim Danışma Kurulu, bu politikanın yürürlüğe girmesini takip eden ilk üç yıl içerisinde her yıl, bu üç yılın sonunda takip eden dönemde ise her üç yılda bir, bu politikanın değerlendirmesini gerçekleştirmekle yükümlü olacaktır. Kurul, gerekli gördüğü hallerde politikayı revize etme veya değiştirme çalışmalarından sorumlu olacaktır. Öneri ve görüşler BÜ Rektörlüğü'ne sunulacaktır.